

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки і психології

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи бакалавра

на тему: **Формування педагогічної культури батьків для успішного виховання
підростаючого покоління**

Виконала: студентка V-го курсу,
напряму підготовки (спеціальності)
0101 Педагогічна освіта
6.010101 Дошкільна освіта
Весприймі Т. М.

Керівник: Гаврилюк І.Ю.
Рецензент:

Берегово – 2015 р.

Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

Veszprémi Tátjáná

A szülők pedagógiai kultúrájának fejlesztési lehetőségei
Szakdolgozat

Témavezető:
Gávrilyuk I.

Recenzens:

Beregszász – 2015

Зміст

Вступ.....	5
I Розділ. Науковий підхід підвищення рівня та формування педагогічної культури батьків.....	7
1.1. Теоретичні засади підвищення рівня педагогічної культури батьків українських та російських вчених.....	9
II Розділ. Теоретичні та методичні засоби взаємодії дошкільного закладу з родиною.....	14
2.1. Важливість співпраці батьків з дошкільним закладом.....	16
2.2. Форми та методи роботи з батьками для підвищення їх педагогічного рівня.....	19
III Розділ. Вивчення педагогічної компетентності батьків у Фанчіківському дошкільному навчальному закладі №2 ім. Св.Катерини.....	27
3.1.Проведення анкетування з батьками Фанчіківського дошкільного навчального закладу	30
3.2.Характеристика та аналіз проведеного анкетування.....	31
Висновки.....	38
Резюме(угорською мовою).....	39
Список використаної літератури.....	42
Додатки.....	44

TARTALOM

Bevezetés	5
I. Fejezet. Tudományos megközelítése a szülők pedagógiai kultúrája képzésének és szintje növelésének.....	7
1.1 Ukrán és orosz tudósok elméleti alapjai a szülők pedagógiai kultúrájának fejlesztéséről.....	9
II. Fejezet. Az óvoda és szülők közötti együttműködés elméleti és gyakorlati eszközei.....	14
2.1. A szülők és az óvoda együttműködésének fontossága.....	16
2.2. A szülőkkel való munka formái és módszerei a pedagógiai fejlesztésükkel érdekében.....	19
III. Fejezet. Tanulmány a szülők pedagógiai kompetenciájáról a Fancsikai 2. Számú Szent Katalin Óvodában.....	27
3.1 Szülőkkel végzett felmérés a Fancsikai Szent Katalin Óvodában.....	30
3.2. Az elvégzett felmérés elemzése.....	31
Összefoglaló(ukrán nyelven)	38
Rezümé	40
Felhasznált irodalom	42
Mellékletek	44

Вступ

**«Якщо твої наміри розраховані на рік-сій жито,
на десятиліття-саджай дерева, на віки – виховуй дітей.»**

/народна мудрість/

[Стельмахович, 1997,45]

З любові народжується все прекрасне на землі. Любов, як високе моральне почуття, надихає не тільки поетів. Вона є життєдайною силою, яка робить людину здатною стійко і самовіддано протягом всього життя віддавати все найкраще предмету своєї любові. Родина - природний осередок найглибших людських почуттів: тут народжуються і поглиблюються любов до матері і батька, бабусі і дідуся, роду і народу, пошана до рідної мови, історії, культури. З перших годин появи дитини на світ, з перших місяців і років її життя батьки, родичі. Всі, хто поряд, ставляться до неї лагідно і ніжно, щиросердно й чуйно, і в дитячому серці зароджуються, вкорінюються відповідні моральні почуття - любов до людей, милосердя, доброта, що є сутністю вихованої людини.

В своїй роботі я б хотіла підкреслити та наголосити, що саме батьки закладають фундамент розвитку особистості у своїй дитині. Як буде закладений цей фундамент, так і буде йти «будівництво». Педагогічна культура батьків — це осмислений, а іноді й неусвідомлений досвід власного дитинства, результат освіти, самоосвіти, психологічного розвитку особистості. Особливо вона актуалізується з народженням дитини, яка своєю появою на світ, своїми кроками у світ і по життю стимулює бурхливий розвиток педагогічної культури батьків. Нерідко батьки виходять у своєму розвитку на необхідний рівень педагогічної культури тоді, коли їхні діти стали дорослими, осмислюючи власні промахи, помилки, нереалізовані можливості. Це ще раз підтверджує важливість ролі дідуся і бабусь у спрямуванні процесу виховання дітей у сім'ї, накладає особливу відповідальність на працівників дитячих дошкільних закладів за роботу з батьками дітей стосовно збагачення педагогічних знань, підвищення педагогічної культури.

Актуальність роботи складається з розв'язання наступних завдань:

1. висвітлити теоретичні засади питання підвищення рівня педагогічної культури батьків;

2. довести до відома батьків важливість співпраці батьків з дошкільним закладом;

3. визначити основні форми та методи роботи з батьками для підвищення їх педагогічного рівня;

4. за допомогою анкетування визначити рівень педагогічної компетентності батьків у Фанчиківському дошкільному навчальному закладі ім. Св Катерини.

Основна мета моєї роботи полягає в озброєнні батьків системою психолого – педагогічних знань та вмій необхідних для збереження психічного здоров'я дітей. А

також для визначення різних підходів співпраці дошкільного навчального закладу з сім'єю та методів педагогічного впливу на батьків для кращого різностороннього розвитку особистості їхніх дітей. Кожна форма спілкування з батьками має певні цілі й завдання. Систематичне використання у роботі з батьками різноманітних форм веде до хорошої співпраці та отриманню необхідного мінімуму знань, а отже - підвищенню педагогічної культури.

Об'єднання зусиль батьків та педагогів допоможе створити широкий розвивальний простір, сприятливий для повноцінного буття дитини в сім'ї та дошкільному навчальному закладі.

I Розділ . Науковий підхід підвищення рівня та формування педагогічної культури батьків

Виховання дітей, формування особистості з перших років життя - основний обов'язок батьків. Сім'я впливає на дитину, залучає її до навколишнього життя. Сім'я для дитини – це місце її народження і основне місце спілкування. Вона визначає багато в житті дитини. Зв'язок між батьками і дітьми відноситься до найбільш сильних людських відносин. Виховання дітей в сім'ї є першоосновою розвитку дитини як особистості. Благополуччю дитини сприяють доброзичлива атмосфера і така система сімейних стосунків, яка дає почуття захищеності, любові і сприйняття, стимулює його на розвиток.

У Державній національній програмі «Освіта» зазначено: що на етапі раннього родинного виховання батьки, як перші педагоги, покликані створити умови для повноцінного фізичного та психічного становлення особистості, забезпечити дитині почуття захищеності, рівноваги, довіри, сформувати активне, зацікавлене ставлення до навколишнього світу. Сім'я несе повну відповідальність за розвиток, виховання і навчання своїх дітей».[Любар,2005,606]

Зазначимо, що сім'я-це також колектив закритого типу, в якому органічно поєднуються обидві ідеї. Тут немає двох колективів-колективу батьків і колективу дітей. Сім'я є єдиним колективом, до того ж колективом педагогічним і різновіковим. [Левківський,2008,153]

Кожен батько, кожна мати повинні добре знати, що вони хочуть виховати в своїй дитині. Й при цьому слід завжди пам'ятати: ви народили і виховуєте сина чи дочку не тільки для вашої батьківської радості. У вашій сім'ї і під вашим керівництвом росте майбутній громадянин. І якщо ви виховуєте погану людину, біда від цього буде не тільки для вас, а і для суспільства. В Концепції дошкільного виховання в Україні, Державній національній програмі «Освіта», Законі України «Про дошкільну освіту», Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні підкреслюється велика роль родинного виховання, передбачається взаємопроникнення сімейного і суспільного виховання з метою створення для кожної дитини єдиного виховного середовища.[Малятко: Програма виховання дітей дошкільного віку: К:, 1999,15]

Закон України «Про дошкільну освіту» покладає на сім'ю велику відповідальність. У статті 8 «Роль сім'ї в дошкільній освіті» зазначено: «Відвідування дитиною дошкільного закладу не звільняє сім'ю від обов'язку виховувати, розвивати і навчати її в родинному колі. Батьки несуть відповідальність перед суспільством і державою за розвиток, виховання і

навчання дітей, а також збереження її життя, здоров'я, людської гідності».[Закон України «Про дошкільну освіту», 11 липня 2001 р.]

Родинна педагогіка є серцевиною народної виховної практики. Це перевірений віками досвід виховання дітей в умовах родини, в колі найближчих по крові і духу людей. С.Ф.Русова зазначала, що пріоритет у вихованні маленької дитини має родина, а «родинне виховання є найкращим, бо в його основі лежить ласка матері». Сьогодні серед різних напрямів взаємодії сім'ї і школи як вагомого засобу оптимізації виховання молодого покоління особливої актуальності набуває підвищення педагогічної культури батьків. Це зумовлено, по-перше, потребою дитини в педагогічно грамотних батьках, здатних до організації та реалізації ефективного сімейного виховання, плідної спільної діяльності зі школою для узгодження виховних впливів і створення сприятливих умов для формування та розвитку зростаючої особистості; по-друге, необхідністю подолання притаманних сучасному соціуму вад (алкоголізм, наркоманія, злочинність, психічні розлади тощо), які почасти є наслідком негативної сімейної атмосфери і деструктивного сімейного виховання, що продукуються батьками з низьким рівнем педагогічної культури. Не можна не зважати й на те, що швидкозмінна реальність висуває до особистості більш жорсткі вимоги, зумовлює ускладнення змісту виховання. За такої ситуації здійснення батьками виховної діяльності лише з оперттям на власну інтуїцію або досвід, накопичений попередніми поколіннями, стає практично неможливе. Сучасне виховання, на відміну від традиційного, немислиме без оволодіння батьками специфічними знаннями педагогічного характеру.[Макаренко, 1984,28]

При цьому слід урахувати, що невизначеність, нестабільність сучасної соціальної реальності, її наповнення всілякими ризиками суттєво утруднює здатність батьків розуміти, які особистісні якості необхідно виховувати в дітях, які цінності транслювати їм. У частки батьків не сформоване уявлення про зміст, способи реалізації сучасних механізмів виховання — механізмів саморозвитку, самоорганізації, формування соціальної відповідальності особистості. Навіть певною мірою поінформовані у цьому питанні люди виявляються неспроможними ефективно застосовувати ці механізми у своїй виховній практиці. Усвідомлення батьками потреби у подоланні своєї педагогічної безграмотності і готовність проявити певну активність стають важливими вимірами їхньої педагогічної культури. Отже, актуалізується проблема формування у батьків педагогічної культури як важливого засобу оптимізації сімейного виховання.[Щербакова, 1998,219]

1.1. Теоретичні засади підвищення рівня педагогічної культури батьків українських та російських вчених

Теоретичні засади досліджуваної проблеми закладали українські, російські вчені, педагоги-практики другої половини ХХ століття Ю.П. Азаров, Є.А. Аркін, О.П. Вишневський, І.В. Гребенников, О.П. Кондратюк, В.П. Кравець, Д.В. Луцик, Н.П. Ніженський, О.Я. Савченко, І.Ф. Сवादковський, О.О. Пінт, грузинський педагог Ш.О. Амонашвілі. Особливий внесок у розвиток теорії підготовки батьків до сімейного виховання, формування їхньої педагогічної культури, як свідчить проведений науковий пошук (аналіз творчого доробку, праць численних дослідників спадщини), здійснили видатні українські педагоги В.О. Сухомлинський, М.Г. Стельмахович. Так, спираючись на багатовіковий досвід народного виховання, В.О. Сухомлинський розглядав сімейну педагогіку як копітку працю, майстерність та творчість, а основними умовами успішної дії інституту батьківства визначав сприятливий сімейний мікроклімат; моральну відповідальність батьків за дітей; спільну трудову діяльність членів родини; розумну організацію життя і побутового устрою; узгодженість дії сім'ї зі школою, а також педагогічну культуру батьків.[Любар- Кремень,2005,767]

Для успішного вирішення цього завдання необхідно з'ясувати як сутність самого поняття «педагогічна культура батьків», так і її структурне наповнення. У науковій періодиці, в енциклопедичних і навчально-методичних виданнях педагогічна культура розглядається як: зміна культурних епох і відповідних до них культурних цивілізацій, історія педагогічної науки та освіти, зміна освітніх парадигм (М. Богуславський, А. Валицька, Г. Виленський, Г. Карпова, Є. Шиянов); соціальне явище, характеристика особливостей зв'язку поколінь і педагогічної взаємодії, засіб педагогізації навколишнього середовища, носіями якого є педагоги, батьки, громадські вихователі та діячі (В. Данильченко, І. Ісаєв). У цих та інших працях педагогічна культура пов'язується з професійною діяльністю вчителя, визначає особливості його взаємодії з учнями. Педагогічну культуру можна розглядати на різних рівнях: соціально-педагогічному, науково-педагогічному, професійно-педагогічному та особистісному. У соціально-педагогічному контексті педагогічна культура постає як засіб педагогізації навколишнього середовища. Носіями і творцями педагогічної культури у цьому разі є вчителі, батьки, педагогічні співтовариства.

Науково-педагогічний рівень дає змогу розглядати педагогічну культуру як складову загальнонародської і національної духовної культури, сферу педагогічних

цінностей, що охоплює педагогічні теорії, мислення, свідомість, культурні зразки практичної діяльності.

У професійно-педагогічному плані педагогічна культура розглядається як сфера професійної діяльності, що містить суспільні вимоги до неї, закономірності культурної ідентифікації педагога. Педагогічна культура може розглядатися і як особистісна якість учителя чи вихователя.[Артемова,2006,419]

Водночас усе більшого визнання набуває думка про необхідність педагогічної культури батьків, володіння якою дає їм змогу ефективно виконувати виховну функцію, вибудовувати на педагогічно доцільних засадах сімейне виховання. У літературі представлені різні погляди на сутність педагогічної культури батьків. Деякі з них характеризуються значною розпорошеністю і неточністю, інші, навпаки, позначені звуженістю і конкретизацією тих чи інших моментів. Деякі дослідники (Є. Бондаревська, С. Вершловський) розглядають педагогічну культуру як історичну програму соціального наслідування, яка охоплює соціально-педагогічний ідеал, адекватні форми і методи його досягнення, суб'єктів педагогічної культури, якими можуть бути батьки, сім'ї, педагоги, суспільство, держава. У цьому розумінні в педагогічній культурі виокремлюють три рівні: реліктовий, актуальний, потенційний. Реліктовий рівень містить педагогічні настановлення, норми, способи і форми педагогічного процесу, що склалися історично і продовжують за інерцією своє існування, навіть за відсутності необхідних об'єктивних передумов. Актуальний рівень відображає специфіку сучасної суспільної педагогічної ситуації. Це зразок освітньо-виховної діяльності, вибудований згідно з вимогами соціального замовлення. Третій рівень представлений педагогічною інноватикою, мета якої полягає у підготовці освітньої системи до вимог завтрашнього дня .[Вершловский ,1994,7]

Педагогічна культура також інтерпретується як такий рівень педагогічної підготовки батьків, який дає їм змогу перетворити сімейне виховання на цілеспрямований, успішний процес, що повноцінно вирішує завдання розвитку і виховання дитини в єдності зі школою.[Бадмаев,1997,65]

У широкому соціально-педагогічному сенсі педагогічна культура батьків інтерпретується як складова загальної культури людини, в якій відображено накопичений людством досвід виховання дітей у сім'ї, такий рівень їхньої педагогічної спрямованості, який відображає міру зрілості як вихователів і виявляється в процесі сімейного виховання. Тобто, педагогічна культура батьків, з одного боку, віддзеркалює рівень оволодіння ними наявним у суспільстві соціально-педагогічним досвідом виховання, а з іншого — передбачає реалізацію цього досвіду у повсякденній життєдіяльності своєї сім'ї.[Недвицкая ,2011,64]

Низька педагогічна культура батьків спричинює їхнє безвідповідальне ставлення до виконання виховної функції, мотиваційну обмеженість щодо розв'язання проблем, пов'язаних із вихованням і розвитком дитини, формалізацію батьківсько-дитячих взаємин, збільшення дефіциту теплоти, уваги і поваги між членами сім'ї, що призводить до формування в дитини низької самооцінки, невпевненості в своїх силах, розвитку негативних способів самоствердження в соціумі. На думку С. Щербакової, більш правомірно вести мову не просто про педагогічну, а про психолого-педагогічну культуру батьків, акцентуючи на її психологічних засадах. Це пояснюється тим, що будь-який педагогічний спосіб, метод впливу та взаємодії з дитиною, будь-який крок батьків у напрямі формування та розвитку її особистості дуже важко здійснити без знання закономірностей психічного розвитку дитини, без розуміння психічних мотивів, які зумовлюють кожний її вчинок, без уміння протистояти тим міфам і помилкам з приводу особливостей дитячого психічного розвитку і методів виховання, наявних у культурі поряд із науковою психологопедагогічною системою поглядів. Грунтуючись на таких ідеях, С. Щербакова пропонує розглядати психолого-педагогічну культуру батьків як особистісне утворення, що проявляється в їхній ціннісно-цільовій спрямованості на повноцінне виховання і розвиток дитини, здатності до рефлексії, самоконтролю, регуляції своєї поведінки, у творчому володінні психолого-педагогічними технологіями, знаннями, гуманістичним стилем взаємодії з дитиною. Дослідниця переконана, що ефективність сімейного виховання, повноцінний психічний та особистісний розвиток дитини залежать не просто від рівня психолого-педагогічної культури, а від рівня сформованості тих чи тих компонентів її структури. До таких елементів пропонується відносити аксіологічний, операційно-діяльнісний та інформаційно-змістовий, кожен з яких має конкретні показники, що дає змогу виміряти загальний рівень психолого-педагогічної культури батькі.[Щербакова, 1998, 220]

Працюючи над проблемами морального й естетичного виховання дітей у сім'ї, педагог особливу увагу звертає на питання духовної підготовки молоді, на високу місію батька й матері. Вважаючи їхню непідготовленість до народження та виховання дітей «великим нещастям для суспільства», доводив потребу створення «школи мудрості майбутніх батьків», завданням якої вбачав цілеспрямовану, систематичну і своєчасну підготовку до сімейного життя (нарис «Виховання майбутніх матерів і батьків», цикл етичних бесід «Сім'я, шлюб, любов, діти», праці «До материнського і батьківського обов'язку треба готувати чи не з колиски», «Моральне облагороджування почуття кохання і підготовка до шлюбу, батьківства, материнства» та ін.). Розроблена науковцем система етичних бесід (про любов, дружбу, шлюб, дітонародження, виховання дітей) слугувала орієнтиром для створення програми психолого-педагогічної просвіти батьків у досліджуваній період.

Заслугою В.О. Сухомлинського є також уведення до наукового обігу терміну «педагогічна культура вихователя» («Серце віддаю дітям»), яку педагог розумів як особливу його здатність бути прихильними до дітей, «володіти багатим джерелом почуттів», а також психолого-педагогічними знаннями й уміннями. Відсутність у батьків знань про закономірності особистісного розвитку, вікові особливості дітей та їхнє значення для виховання, на переконання Л. Хачатрян і Н. Кабанової, може спричинити втрату контролю над поведінкою дитини і, як наслідок, зниження якості виховання.[Сухомлинський,1978,58]

Щодо інших параметрів педагогічної культури батьків, до них пропонується відносити усвідомлення недостатності наявних психолого-педагогічних знань та орієнтацію на їх поглиблення і розширення, активність в оволодінні такими знаннями, уявлення про доцільне використання тих чи тих практик заохочення і покарання дітей, відсутність у сім'ї ціннісних суперечностей у поглядах на виховання дитини та вимоги до неї. Визначаючи педагогічну культуру батьків як інтегративне утворення, що уособлює єдність цінностей, діяльнісних проявів, сутнісних сил особистості батьків, спрямованих на творчу реалізацію процесу виховання і розвитку дитини в сім'ї Ю.Гладкова вирізняє її критерії і показники, до яких належать:

- ціннісні орієнтації ставлення до сім'ї, дитини як до цінностей;
- визнання самоцінності дитинства, індивідуальності дитини; усвідомлення емоційної сфери дитини як базової основи особистості та своєї ролі в забезпеченні психологічного захисту та емоційного благополуччя дитини;
- розуміння необхідності цілеспрямованого систематичного виховання дитини за допомогою узгоджених зусиль усіх членів сім'ї ;
- діяльнісні характеристики свідоме прийняття ролі батьків як вихователів, відповідальних за розвиток особистості своєї дитини;
- володіння психолого-педагогічними знаннями в практиці повсякденної взаємодії з дитиною відповідно до її особливостей і тенденцій розвитку; узгодження мети і методів виховання з інс-титутами суспільного виховання для забезпечення наступності в розвитку дитини; гнучкість форм і методів взаємодії в різних ситуаціях, а також у зв'язку з віковими змінами дитини ;
- особистісні прояви наявність таких психологічних позицій, як здатність до емпатії, рефлексії, самоконтролю, саморегуляції;
- уміння долати власні особистісні проблеми без завдання шкоди емоційному самопочуттю дитини; готовність до узагальнення, аналізу, корекції, перебудови власного досвіду виховної діяльності; розширення сфери спілкування з носіями педагогічного досвіду, підвищення комунікативної культури, активне прийняття ролей «Я навчаюся» («Мене навчають») та «Я навчаю» як основу діалогу.[Гладкова,2009,20]

Узагальнюючи наведені визначення, можна констатувати, що педагогічна культура батьків — це такий рівень педагогічної підготовки батьків, який дає їм змогу перетворити сімейне виховання на цілеспрямований, успішний процес, що повноцінно вирішує завдання розвитку і виховання дитини. Педагогічна культура батьків може бути представлена як комплекс знань, емоційних проявів і вмінь психолого-педагогічного характеру, які забезпечують їхню діяльність з виховання та розвитку дитини. Під знаннями у цьому разі розуміють ті, що стосуються, по-перше, вікових та індивідуальних особливостей дитини, закономірностей та етапів її психічного і фізичного розвитку, потреб, інтересів і ціннісних орієнтацій; по-друге, способів оптимальної організації життя дитини у сім'ї та поза нею, мети, засобів, методів сімейного виховання, розуміння цінностей сімейного життя і сімейного виховання; по-третє, досягнень у галузі педагогіки, психології, фізіології, гігієни; по-четверте, знання своїх прав та обов'язків, а також прав та обов'язків дитини. Важливу складову педагогічної культури батьків становить рефлексія — уміння аналізувати власні дії, вчинки і стани; оцінювати необхідність та ефективність запроваджених методів і прийомів виховання, причини успіхів і невдач, утруднень, що виникають у процесі сімейного виховання; здатність дивитися на себе очима своєї дитини.[Сапронова, 2003,8]

II Розділ. Теоретичні та методичні засади взаємодії дошкільного закладу з родиною

Співпраця дошкільного навчального закладу з родинами у вихованні дітей – справа непроста і виключно індивідуальна. Головне завдання вихователя в роботі з сім'єю - зруйнувати існуючий нині бар'єр між дитячим садом і батьками. Взаємодія повинна будуватися на принципах спільної діяльності і передбачатиме координацію педагогічної взаємодії на дитину. При цьому метою сімейного виховання, так само, як і суспільного дошкільного, має бути розвиток особистості дитини. Батьки і вихователі об'єднують свої зусилля і забезпечують малюкові подвійний захист, емоційний комфорт, цікаве і змістовне життя в дитячому садку і вдома, що, у свою чергу, стимулює розвиток його основних здібностей, вміння спілкуватися з однолітками і забезпечує підготовку до школи. Однак на це взаємодія впливає низка чинників, і насамперед те, що батьки та педагогічний колектив очікують один від одного.

Хоча останнім часом і намітилися нововведення, перспективні форми співробітництва, які припускають підключення батьків до активної участі у педагогічному процесі дитячого садка, частіше за все робота з батьками ведеться тільки по одному з напрямів педагогічної пропаганди, при якій сім'я є лише об'єктом впливу. І в результаті зворотній зв'язок з родиною не встановлюється, а можливості насінневого виховання не використовуються повною мірою.

Сучасні вітчизняні та зарубіжні дослідники розглядають проблему допомоги батькам з точки зору взаємодії сім'ї та дошкільного закладу. У педагогічній літературі з проблем взаємодії сімейного і суспільного виховання виділяють три види зв'язку між сім'єю та дитячим садком. До *першого виду* відносяться зв'язку, які спрямовані на те, щоб активізувати вплив сім'ї на дитину через підвищення педагогічної культури батьків, надання їм допомоги. *Другий вид* характеризує включення батьків у виховно-освітній процес дитячого садка. *Третій вид* зв'язку виникає тоді, коли батьки і педагоги стають партнерами і спільно реалізують свої специфічні можливості у вихованні дітей. [Панько, 2005, 231]

У процесі встановлення партнерських відносин між дошкільною установою та сім'єю педагогам необхідно керуватися у своїй діяльності такими принципами:

- Залучати батьків до участі в житті дошкільного закладу, приймати рішення спільно з батьками та дітьми. Використання знань батьків про своїх дітей і їх здібностях є одним із способів визнання за ним права брати участь у навчанні своїх дітей.
- Заохочувати співробітництво та партнерські відносини всередині спільноти

дошкільної групи. Навчання у співробітництві дає дітям можливість здобувати нові знання та навички міжособистісної взаємодії.

- Забезпечувати зручний доступ сімей до ігрової діяльності дітей та участь у житті групи.[Поніманська,2008,423]

Аналіз досвіду родинного виховання та дані психолого-педагогічних досліджень свідчать, що нерідко батьки розуміють, до яких цілей у вихованні своєї дитини, слід прагнути, які якості в ньому розвивати. Однак вони не завжди знають, як це зробити, які методи і засоби вибрати. Причинами педагогічних помилок батьків є їх непідготовленість до виховної роботи, нерозуміння складного процесу розвитку дитини, а іноді й відсутність почуття відповідальності перед суспільством за виховання дитини. Тому батькам недостатньо однієї любові до дитини і бажання його виростити, необхідно ще знати, як будувати стосунки з ним, ґрунтуючись на вікових фізичних і психічних особливостях дошкільнят.

Робота дитячого саду з родиною була і залишається одним з найбільш активних і разом з тим складних аспектів педагогічної діяльності практично в кожному дошкільному закладі. Як показують результати сучасних педагогічних досліджень, це пояснюється низкою причин:

- 1.низьким рівнем соціально-психологічної культури учасників взаємодії (батьків і вихователів), а значить, невмінням спілкуватися, налагоджувати ділове і особисте співробітництво;

- 2.невміння батьків аналізувати власну виховну діяльність;

- 3.нерозумінням вихователями того, що у визначенні змісту, форм і методів роботи дитячого саду з родиною соціальними замовниками виступають сім'я, батьки, а не дошкільної установи;

- 4.недостатньою інформованістю батьків про особливості життя та діяльності дітей в дошкільному закладі, а вихователів - про умови та особливості сімейного виховання кожної дитини.[Козлова,2002,254]

2.1. Важливість співпраці батьків з дошкільним закладом.

Сучасний стан дошкільної освіти потребує цілісного підходу до гармонійного розвитку особистості дитини. Визнання пріоритету сімейного виховання потребує особливого підходу до визначення ролі сім'ї, родини у становленні особистості дошкільника. Батьки дбають про фізичне здоров'я і психічний стан дітей, створюють умови для розвитку їх природних здібностей, поглиблюють гідність дитини, виховують працелюбність, почуття милосердя, доброти, шанобливого ставлення до Батьківщини, рідної мови, культури, повагу до національних, історичних, культурних цінностей, сприяють здобуттю освіти, виховують почуття відповідальності і поваги до законів, прав і свобод людини.[Беленька,2006,6]

Роль сім'ї у вихованні своїх дітей велика і відповідальна. Батьки є першими вихователями, які змінюють і організовують життя дитини, розвивають її мову і мислення, волю і почуття, формують її інтереси, смаки, здібності, виховують любов до знання, допитливість спостережливість, працьовитість.

Сім'я дбає про гармонійний розвиток дитини, її фізичне, психічне, духовне та соціальне благополуччя.[Гурнік,2003,10]

Видатний педагог В.О. Сухомлинський вважав сім'ю невід'ємним компонентом соціальної структури суспільства. Стабільність і моральне здоров'я суспільства багато в чому залежать саме від сім'ї, етичних норм, які панують у ній, рівня родинного виховання. Сім'я – первинний осередок, де «шліфуються найтонші грані людини-громадянина, людини-трудівника, культурної особистості. Із сім'ї починається суспільне виховання, тут, образно кажучи, закладається коріння, з якого виростають гілки, квіти і плоди. Сім'я – джерело, водами якого живиться повноводна річка нашої держави».[Сухомлинський, 1972,54].

Сьогодні батьки переважно дбають про інтелектуальний розвиток дітей. Вони змагаються, чия дитина раніше навчиться читати й рахувати, грати на музичному інструменті, розмовляти іноземною мовою. Але досить мало батьків переймаються вихованням милосердя, чутливості, чуйності, розуміння іншої людини. Тому маємо ставити своїм найпершим завданням «виховання сердець» вихованців дитячого садка та їхніх батьків. Відомо, що в будь – якій професійній діяльності, моральний рівень людини, комплекс її ціннісних орієнтацій відіграють головну роль. Це особливо актуально для вихователя. Тому керівник дитячого навчального закладу повинен наголошувати на тому, що досягти мети у взаємодії з батьками педагог зможе за умови правильного налагодженого педагогічного спілкування з ними та дотримання певних правил. А саме:

1. Щире зацікавлення до батьків вихованців, особистісний підхід до проблем сімейного виховання у спілкуванні з ними.
2. Залучення батьків до аналізу (оцінювання) успіхів дитини, прогнозування перспектив її розвитку.
3. Заохочення батьків до участі в спільній роботі з дитиною і педагогом, колективом ДНЗ.
4. Уміння вислуховувати батьків, прагнення зрозуміти їхні проблеми, допомогти прийняти найбільш оптимальне рішення.
5. Доброзичливість, оптимізм, привітність у стосунках з батьками.

Таким чином, збагачення духовності батьків, поширення серед них педагогічних знань – одне з важливих завдань повсякденної роботи керівника дошкільного закладу.[Сапронова,2003,9]

Вихователь та батьки діють в інтересах дитини, приймають рішення стосовно її виховання та навчання, створюють для неї належні умови. Від того, наскільки ці взаємовідносини будуть узгоджені, настільки залежить успіх формування особистості в цілому. А саме, взаємодія в педагогічному процесі сім'ї та дошкільної установи здатна формувати індивідуальність, активізувати особистий творчий потенціал не тільки дитини, але і педагогів та батьків.

Взаємодія, що ґрунтується на засадах коопераційної інтеракції, передбачає взаємодопомогу, співробітництво, узгодження зусиль, розглядається як цілісне явище в психолого-педагогічній системі. Така взаємодія можлива через дотримання означених умов: – гуманізація змісту і форм роботи з сім'єю; – гармонізація взаємин педагогів та батьків; – підвищення ефективності застосовуваних вихователем у роботі з батьками прийомів та засобів впливу.

Вважається, що структура відкритості дошкільного закладу буває таких видів: – відкритість всередину (означає надання дошкільному закладу більш вільного, гнучкого, диференційованого характеру; гуманізацію відносин між дітьми, педагогами, батьками; залучення батьків у педагогічний процес дитячого садка); – відкритість назовні (означає, що дитячий садок відкритий впливам мікросоціуму, свого мікрорайону, готовий співробітничати із соціальними інститутами, розташованими на сусідній з ним території – загальноосвітньою школою, музичною школою, спортивним комплексом, бібліотекою тощо).[Свирська,2004,112]

Нові підходи до співпраці ДНЗ з родиною: пріоритетність родинного виховання; орієнтація на інтереси, потреби і запити сім'ї; диференційований підхід до роботи з батьками (врахування соціального стану родини, урахування освіченості батьків); залучення батьків до участі у педагогічному процесі. В педагогічній літературі з проблем

взаємодії сімейного та громадянського виховання виділяють три типи зв'язків між сім'єю та дошкільним навчальним закладом .

Типи зв'язків сімейного і суспільного виховання :

- 1) компенсаторний (за формулою впливу ДНЗ – сім'ї); мета таких зв'язків полягає у оптимізації впливу сім'ї на дитину шляхом підвищення педагогічної культури батьків, надання їм допомоги – форми за допомогою яких здійснюється такий тип зв'язків: батьківські збори, консультації, бесіди, школа молодих батьків, вечори запитань та відповідей;
- 2) компенсаторний (за формулою впливу сім'я – ДНЗ); мета – залучення батьків до навчально-виховного процесу, допомога ДНЗ з боку батьків) – форми: організація батьками заходів в ДНЗ; участь у гуртковій роботі, обладнання куточків, виставка творчості батьків, виготовлення батьками атрибутів для ігор, презентація ідей родинного виховання);
- 3) координаційний (за формулою впливу ДНЗ і сім'я – партнери); мета – використання специфічних можливостей сім'ї і ДНЗ для кращого виховання дітей – форми взаємодії: обмін досвідом, творчі зустрічі, спільні суботники, зустрічі за круглим столом, спільні свята, дозвілля, змагання, святкування днів іменників, літературна вітальня, вечори – „вогники”).[Алексєєнко,199,34]

У зв'язку з кардинальними змінами, яких зазнає нині робота дошкільного закладу з сім'єю, педагоги мають прагнути забезпечувати координаційну взаємодію з родинами вихованців. Їхнє партнерство у досягненні позитивних результатів здійснюваного педагогічного процесу сприяє різнобічному та гармонійному розвитку дошкільнят. Ефективна співпраця сім'ї та дошкільного навчального закладу можлива лише при умові дотримання таких основних принципів:

- демократизації, що передбачає спільну участь вихователів та батьків у навчально-виховному процесі дошкільного закладу на демократичних засадах;
- гуманізації, тобто спілкування та взаємодії вихователів й батьків на основі поваги, доброзичливості один до одного; – послідовності й системності організації співпраці ДНЗ з родинами; – наступності й поступовості залучення батьків до взаємної діяльності;
- індивідуалізації, що передбачає впровадження таких форм та методів роботи, які спрямовані на особливості і запити кожної родини.

Отже, співдружність з сім'єю – одне з першочергових завдань, мабуть, у кожному дошкільному закладі. Сучасне життя спонукає до урізноманітнення та оновлення форм спільної роботи з батьками. Використання різних форм і методів, залучення батьків до співпраці, творчість педагогів, дипломатичність – запорука успішної взаємодії ДНЗ і родини. Здійснення цієї роботи, досягнення в ній справжнього успіху можливі лише при індивідуальному підході до кожної сім'ї. Тільки тоді батьки йтимуть до дитячого садка зі

своїми радощами і сумнівами, стають єдиним колективом, завжди допоможуть і підтримають педагога.[Назаренко,1995,11]

2.2. Форми та методи роботи з батьками для підвищення їх педагогічного рівня.

Сучасні дитячі дошкільні заклади стають відкритими для батьків, дітей і громадськості. Вони все більше уваги приділяють освіті та вихованню батьків, вважаючи це одним із принципових чинників успішного розвитку і виховання дітей. Вплив дошкільних закладів на розвиток педагогічної культури батьків буде ефективним, якщо відповідатиме таким критеріям:

1.*Спрямованість і адресованість.* Даючи конкретні поради, рекомендації, педагоги повинні знати особливості конкретних сімей. Нерідко батьки самі звертаються до вихователів за педагогічними порадами, у тому числі з конкретними питаннями щодо власної дитини.

2.*Оперативний зворотний зв'язок.* Робота педагога з батьками має вибудовуватися на основі живого діалогу, в процесі якого він зясовує рівень сформованості педагогічних знань і навичок батьків, вносить за необхідності відповідні корективи.

3. *Індивідуалізація педагогічного впливу.* Працюючи з батьками, вихователь допомагає їм використовувати педагогічні знання не як абстрактні істини. А як керівництво до практичних виховних дій, спрямованих на конкретну дитину з її особливостями, перспективами вікового та індивідуального розвитку.[Дем'янюк - Ситник,199,325]

Проектування виховних цілей і визначення педагогічних засобів їх досягнення повною мірою залежить від особистісного підходу у виховній діяльності членів родини. Вихідні принципи особистісно орієнтованого виховання це цілеспрямоване створення емоційно збагачених виховних ситуацій засобами чуттєво-емоційних методів: мистецтва (музика, пісні, танці, поезія, кіно, театр, живопис, вишивка, різьблення та ін.), природи, родинних традицій; особистісно-розвиваючого спілкування; використання психологічного механізму співпереживання від прочитаної книги, переглянутого кінофільму; систематичний аналіз власних і сторонніх вчинків для забезпечення самореалізації кожного члена сім'ї. Виховний потенціал сім'ї, його сутність залежить від складу сім'ї, умов її проживання, ціннісних орієнтацій, сімейних традицій, моральної відповідальності та глибини почуттів і емоційної близькості її членів.[Програма формування педагогічної культури батьків. За редакцією Постоного В.Г. – К., 2003. – 108]

Форми роботи з батьками можуть бути колективними, індивідуальними, наочно-інформаційними. До *колективних* форм роботи належать батьківські збори (групові та загальні), на яких обговорюються проблеми життєдіяльності групи і дитячого садка; зустрічі з батьками; вечори запитань та відповідей; засідання «круглого столу» з дискусійних проблем; заняття-тренінги, покликані навчити батьків правильно організовувати спілкування і спільну діяльність з дитиною; спільні з дітьми, батьками і вихователями свята і розваги; виставки спільних робіт батьків і дітей; дні відкритих дверей; школи для батьків; сімейні (домашні) педради, які проводяться у батьків вдома; батьківські конференції. *Індивідуальні* форми роботи охоплюють індивідуальні бесіди і консультації (проводять, як правило, вранці і ввечері, коли батьки приводять дитину в дитячий садок або забирають додому); відвідування дітей вдома; залучення батьків до життя дитячого садка (організаційно-господарська допомога вихователю: виготовлення іграшок, посідиків, допомога у проведенні екскурсій, культпоходів тощо).[Котирло - Ладивір,1984,58]

Найпоширенішими *наочно-інформаційними* формами роботи є виставки дитячих робіт, реклама книг, публікацій у періодиці, в системі інтрнет з проблем сімейного виховання.Очікувана ефективність забезпечує раціональне поєднання різних форм роботи. Як свідчить досвід, у роботі з батьками слід уникати готових оцінних суджень про виховання, допомагати їм у виробленні вміння особисто спостерігати за власною дитиною, відкривати в ній нові якості і риси. Часто педагоги свої міркування ілюструють магнітофонними записами розмов з дошкільниками, відео фрагментами про різні види діяльності (дидактична, театралізована гра, праця, зображувальна діяльність), фотографіями дітей, виставками їхніх робіт. Актуалізації уваги батьків до проблем виховання дошкільників сприяють доручення їм виступити з конкретного питання на батьківських зборах; «домашні завдання» на спостережливість; участь батьків у роботі гуртків, проведенні ігор, занять, екскурсій з дітьми; допомога у проведенні рольових і ділових ігор. Значного поширення набувають творчі форми роботи з батьками, в яких беруть участь діти, інші педагоги і співробітники дошкільного закладу. Часто батькам не тільки спостерігати за дитиною під час її взаємодії з дорослими не в домашніх умовах, а й самим виступити в новій ролі (театралізованій виставі, спортивному змаганні, конкурсі, засіданні дискусійного клубу).[Козак,2000,5]

Доцільно залучати до роботи не окремих, а всіх представників сім'ї, інших родичів, які мають стосунок до виховання дитини, а також налагодити дружні стосунки з іншими сім'ями, які небайдуже ставляться до розвитку і виховання своїх дітей.У роботі дошкільного закладу з батьками істотне значення має спрямування педагогічної самоосвіти батьків, стимулювання прагнення і вміння поповнювати свої педагогічні знання і після вступу дитини до школи.[Беленька- Богініч, 2006,220]

Колективні методи роботи з батьками:

1. Батьківські збори:

Батьківські збори проводяться групові й загальні (для батьків усього закладу). Загальні збори організовуються 2-3 рази на рік. На них обговорюють завдання на новий навчальний рік, результати освітньої роботи, питання фізичного виховання й проблеми літнього оздоровчого періоду й т.ін. На загальні збори можна запросити лікаря або представника методичної служби міста. Передбачаються виступи батьків. Групові збори проводяться раз в 2-3 місяці. На обговорення виносять 2-3 питання (одне питання готує вихователь, по іншим можна запропонувати виступити батькам або комусь із фахівців). Щорічно одні збори доцільно присвячувати обговоренню сімейного досвіду виховання дітей. Вибирається тема, злободенна для даної групи, наприклад, "Чому наші діти не люблять працювати?", "Як виховати у дітей інтерес до книги", "Телевізор - друг або ворог у вихованні дітей?".

2. День відкритих дверей:

День відкритих дверей, будучи досить розповсюдженою формою роботи, дає можливість познайомити батьків з дошкільним закладом, його традиціями, правилами, особливостями освітньо-виховної роботи, зацікавити нею й залучити до участі. Проводиться як екскурсія по дошкільній установі з відвідуванням групи, де виховуються діти батьків, які прийшли. Можна показати фрагмент роботи дошкільної установи (колективна праця дітей, збори на прогулянку й ін.). Після екскурсії й перегляду завідуюча або вихователь-методист розмовляють з батьками, з'ясовують їхнє враження, відповідають на питання, які виникають. [Косарева, 2005, 10]

3. Круглий стіл:

Круглий стіл по проблемі інтелектуального розвитку дошкільників. У ньому беруть участь вихователь-методист, психолог, вихователі груп і інші фахівці. Учасники вільно спілкуються один з одним. Темати подібних засідань можуть бути такі, як «Розвиток допитливості у дошкільників», «Розвиток мовлення», «Спеціальна готовність дитини до школи» і ін. Такі засідання можна провести в кожній віковій групі, ставлячи акценти на завданнях програми, за якою працює ДНЗ. Доцільно використовувати такі методи, як постановка дискусійних питань, аналіз педагогічних ситуацій, повідомлення фахівців з проблеми, обмін досвідом батьків, відповіді на їхні питання фахівців. Тут можна показати батькам відкрите (або відеозапис) заняття з дітьми, організувати виставку літератури для дітей і батьків по проблемі. Пропонується розкрити батькам сутність навчання дошкільників, його специфіку, яка полягає у використанні ігрових прийомів. Як наочність доречним буде відкрите заняття для батьків з дітьми або ж відеоматеріали фрагментів

занять з математики, розвитку мовлення й ін., варто звернути увагу на дидактичний матеріал, методи навчання дітей, сюрпризні моменти на заняттях.[Долинна,2007,6]

4.Семінари-практикуми:

Батьки, особливо молоді, мають потребу в придбанні практичних навичок виховання дітей. Їх доцільно запрошувати на семінари-практикуми. Ця форма роботи дає можливість розповісти про способи й прийоми навчання й показати їх: як читати книгу, розглядати ілюстрації, розмовляти про прочитане, як готувати руку дитини до письма, як вправляти артикуляційний апарат. .[Дем'янчук-Ситник,1997,326]

5.Усні журнали

Журнал складається з 3-6 сторінок, по тривалості кожна займає від 5 до 10 хвилин, таким чином, загальна тривалість становить 40 хвилин. Досить великий обсяг інформації, розміщений у відносно короткому відрізку часу становить значний інтерес для батьків. Кожна сторінка журналу - це усне повідомлення, яке може бути проілюстровано дидактичними посібниками, прослуховуванням магнітофонних записів, виставками виробів, малюнків, книг. Батькам заздалегідь пропонується література для ознайомлення з проблемою, практичні завдання, питання для обговорення. Ця форма може проводитися регулярно із заданими рубриками, які мають місце в тому або іншому журналі. Наприклад, «Поради фахівця», «Це цікаво знати», «Говорять діти» і ін.; рубрики наповнюються педагогічним змістом по темі. Наприклад, поради може дати психолог, соціальний педагог, лікарі, і інші фахівці. В «Усному журналі» висвітлюються актуальні проблеми інтелектуального розвитку дитини. Головне – зробити ці зустрічі неформальними, а зацікавити батьків, відповідати на хвилюючі їхні питання, не захоплюватися теорією питання, а підносити матеріал переконливо, доступно, опираючись на їхній досвід.[Долинна,2007,7]

6.Батьківські конференції

Основна мета конференції - обмін досвідом сімейного виховання. Батьки заздалегідь готують повідомлення, педагог при необхідності надає допомогу у виборі теми, оформленні виступу. На конференції може виступити фахівець. Його виступ дається "для запалу", щоб викликати обговорення, а якщо вийде, то й дискусію. Конференція може проходити в рамках однієї дошкільної установи, але практикуються й конференції міських, районного масштабів. Важливо визначити актуальну тему конференції ("Турбота про здоров'я дітей", "Прилучення дітей до національної культури", "Роль родини у вихованні дитини"). До конференції готуються виставка дитячих робіт, педагогічної літератури, матеріалів, які відбивають роботу дошкільних установ, і т.п. Завершити конференцію можна спільним концертом дітей, співробітників дошкільного закладу, членів родин.

7.Дискусія

Дискусія по проблемі, наприклад, розумового виховання дітей. Таку дискусію добре провести з батьками старшої групи, заздалегідь запросивши фахівців: учителів початкових класів, психолога, вихователів старшої групи. Можна використовувати такі методи, як постановка спірних питань, ознайомлення батьків з результатами тестування дітей, надання слова фахівцям, аналіз педагогічних ситуацій. Рекомендується проведення дискусій за аналогією з телевізійними «Ток – шоу»: наприклад, розподілити учасників на дві групи: перша – ті, хто вважає, що розумовий розвиток дитини - це вміння писати, рахувати, читати; друга – батьки з протилежною точкою зору. Головне – це всебічний розвиток дитини, її пізнавальна активність. Необхідно дати можливість висловитися представникам протилежних думок, надати слово фахівцеві, аргументувати правильну точку зору. Для підвищення інтересу слухачів до проблеми можна навести як приклад висловлювання дітей, продукти дитячої творчості, відеоролики й ін. Наприкінці підвести підсумок.

8.Сімейні клуби

На відміну від батьківських зборів, в основі яких навчально-повчальна форма спілкування, клуб буде відносини з родиною на принципах добровільності, особистої зацікавленості. У такому клубі людей поєднує загальна проблема й спільні пошуки оптимальних форм допомоги дитині. Тематика зустрічей формулюється й запитується батьками. Сімейні клуби - динамічні структури. Вони можуть зливатися в один великий клуб або дробитися на більш дрібні, - все залежить від тематики зустрічі й задуму організаторів.[Долинна,2007,8]

Спеціальну виховну роботу проводять із сім'ями, які допускають відхилення у вихованні дітей. Роботу з педагогічне неспроможними сім'ями спрямовують передусім на підвищення їх психолого-педагогічного рівня. З цією метою їх залучають до загальної системи педагогічного всеобучу, влаштовують консультації з окремих питань виховання дітей у сім'ї.[Кононко,2009,202]

Із сім'ями педагогічне пасивними працюють переважно індивідуально, домагаючись розуміння батьками хибності своєї поведінки, пробудження почуття відповідальності за виховання дітей, усвідомлення потреби перебудувати систему стосунків у сім'ї, своєї вини, помилок, бажання докорінно змінити сімейний уклад. Умовами, що забезпечують ефективність взаємодії є: висока культура спілкування батьків та педагогів, доброзичливість, неупередженість у розв'язанні різних проблем, забезпечення мотивації взаємодії, актуальність та конкретність спільних завдань.

Процес удосконалення – довготривалий та безперервний. Його можна здійснювати у різних напрямках. Методологічна основа всеобучу: народний педагогічний досвід та досягнення вітчизняної та зарубіжної наукової педагогіки з питань родинного виховання.

Щоб педагогічний всеобуч був достатньо ефективним, він має бути диференційованим. Тобто, він повинен передбачати якісні відмінності та особливості різних груп сімей, які до них відносяться.

Форми педагогічного всеобучу батьків різноманітні – батьківські лекторії, методичні консультації, батьківські конференції, батьківські дні. Вищою, але не єдиною ланкою освіти є університети педагогічних знань, вони працюють на громадських засобах при дитячих садках, бібліотеках. Їх основна мета – педагогізація батьків, активізація виховної функції батьків.

Індивідуальні методи роботи:

1. Відвідування родини дитини.

Відвідування родини дитини багато дає для її вивчення, встановлення контакту з дитиною, її батьками, з'ясування умов виховання, якщо не перетворюється у формальний захід. Педагогові необхідно заздалегідь погодити з батьками зручний для них час відвідування, а також визначити мету свого візиту. Прийти до дитини додому - це прийти в гості. Виходить, треба бути в гарному настрої, привітним, доброзичливим. Варто забути про скарги, зауваження, не допускати критики на адресу батьків, їхнього сімейного господарства, способу життя, поради (одиночні!) давати тактовно, ненав'язливо. Поведінка і настрої дитини (радісний, розкутий, притихлий, збентежений, привітний) також допоможуть зрозуміти психологічний клімат родини. [Дем'янюк –Ситник, 1997, 325]

2. Бесіди.

Бесіди проводяться як індивідуальні, так і групові. І в тім і в іншому випадку чітко визначається мета: що необхідно з'ясувати, чим можемо допомогти. Зміст бесіди лаконічний, значимий для батьків, підноситься таким чином, щоб спонукати співрозмовників до висловлення. Педагог повинен уміти не тільки говорити, але й слухати батьків, виражати свою зацікавленість, доброзичливість.

3. Консультації.

Звичайно складається система консультацій, які проводяться індивідуально або для підгрупи батьків. На групові консультації можна запрошувати батьків різних груп, що мають однакові проблеми або, навпаки, успіхи у вихованні (примхливі діти; діти з яскраво вираженими здібностями до малювання, музики). Цілями консультації є засвоєння батьками певних знань, умінь; допомога їм у розв'язанні проблемних питань. Форми проведення консультацій різні (кваліфіковане повідомлення фахівця з наступним обговоренням; обговорення статті, заздалегідь прочитаної всіма запрошеними на консультацію; практичне заняття, наприклад, на тему "Як розучувати з дітьми

вірші".[Програма формування педагогічної культури батьків.За редакцією Постового В.Г. – К., 2003. – 109].

Наочно-інформаційні форми:

Роботи з батьками включають підготовку пам'яток, папок – пересувок, матеріалу на стендах, фотовиставки й ін. Наприклад, можна підготувати для батьків у письмовому вигляді показники розумового розвитку дітей по вікових групах або запропонувати наочний матеріал, на формування пам'яті, уваги, уяви, мислення, а також варіанти проведення дидактичних ігор з дітьми.

1.Бібліотека спеціальної літератури.

Бібліотека спеціальної літератури - значна допомога в роботі клубів з проблем виховання, навчання й розвитку дітей. Педагоги стежать за своєчасним обміном, підбором необхідних книг, складають анотації новинок.

2.Бібліотека ігор (ігротека).

Нетрадиційна форма взаємодії з родиною. Оскільки ігри вимагають участі дорослого, це змушує батьків спілкуватися з дитиною. Якщо традиція спільних домашніх ігор прищеплюється, у бібліотеці з'являються нові ігри, придумані дорослими разом з дітьми.

3.Гурток "Працьовиті ручки".

Гурток "Працьовиті ручки" залучає бабусь. Техногенне та швидке сьогодення, а також тіснява або, навпаки, зайва розкіш сучасних квартир майже виключили з життя дитини можливість займатися ручною працею, виготовленням виробів. У приміщенні, де працює гурток, діти й дорослі можуть знайти все необхідне для художньої творчості: папір, картон, покидькові матеріали й ін.[Спичак,2007,14]

Нетрадиційні форми роботи з батьками:

1. "Батьківська пошта"

- нетрадиційна форма спілкування з родиною. Враховується зайнятість батьків. Будь - який член родини має можливість у короткій записці висловити сумніви з приводу методів виховання своєї дитини, звернутися по допомогу до конкретного фахівця й т.п.

2."Телефон довіри"

Телефон допомагає батькам анонімно з'ясувати які-небудь значимі для них проблеми, попередити педагогів про помічені незвичайні прояви дітей.

3."Батьківські скриньки"

– форма роботи, яка дозволяє батькам анонімно звернутися до любого з фахівців дошкільного закладу з питаннями, які є для них актуальними, а працівникам ДНЗ своєчасно відреагувати на запит батьків, підготувавши консультацію, семінар або семінар-практикум.

Очікувану ефективність забезпечує раціональне поєднання різних форм роботи. Як свідчить досвід, у роботі з батьками слід уникати готових оцінних суджень про виховання, допомагати їм у виробленні вміння особисто спостерігати за власною дитиною, відкривати в ній нові якості й риси. Актуалізації уваги батьків до проблем виховання дошкільників сприяють доручення їм виступити з конкретного питання на батьківських зборах, участь батьків у роботі гуртків, проведення ігор, занять, екскурсій з дітьми.[Сухарева, 2008,128]

III Розділ. Вивчення педагогічної компетентності батьків у Фанчківському дошкільному навчальному закладі №2 ім. Св.Катерини

Наш чудовий садок знаходиться у с.Фанчиково, що у Виноградівському районі Закарпатської області. Він має таку повну назву - Фанчківський дошкільний навчальний заклад №2 імені Святої Катерини .

Заснований садочок у вересні 2003 року релігійною громадою римсько-католицької церкви села Фанчиково, Виноградівським Соціально- Каритативним Центром за одобрення Фанчківської сільської ради та відділу освіти Виноградівської РДА. Дошкільний навчальний заклад розпочав свою діяльність з однією групою, в якій виховувалось 25 дітей, віком від 3 до 6 років, угорською мовою навчання.

У 2006 році дошкільно навчальний заклад став приватним, за відсутності грошей Соціально-Каритативного Центру. Спонсорами закладу стали Закарпатська Місія Францисканців, Мукачівський Каритативний Центр. Засновниками залишалася релігійна громада римсько-католицької церкви села Фанчиково, Фанчківська сільська рада, Соціально-Каритативний Центр міста Виноградова.

Оскільки заяв ставало все більше, а місць було недостатньо, у 2007 році була відкрита друга група в приміщенні , орендованому від релігійної громади римсько-католицької церкви села Фанчиково на 15 вихованців.У вересні 2008 року відкрито третю групу у приміщенні, орендованому від релігійної громади реформатської церкви села Фанчиково на 25 вихованців. Оскільки дітей стало все більше, обслуговуючий персонал зростав, а коштів все нехватало для утримання закладу, за клопотанням батьківського комітету та за згодою релігійної громади римсько-католицької церкви села Фанчиково,у 2009 році засновано Фанчківський навчальний заклад №2 ім. Святої Катерини Виноградівського району, Закарпатської області. На сьогоднішній день у дошкільному навчальному закладі функціонують три групи загального розвитку, в яких нараховується 90 дітей.Групи комплектуються за віковими ознаками: раннього віку , різновікова і старша.

Дошкільний навчальний заклад у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Положенням про дошкільний навчальний заклад, статутом, іншими нормативно-правовими актами. Головною метою дошкільного навчального закладу є надання допомоги сім'ям у нагляді, догляду, оздоровленні та вихованні норм християнської моралі дітей дошкільного віку та надання їм дошкільної освіти.

Головним завданням дошкільного навчального закладу є забезпечення фізичного та психічного здоров'я дітей, розвиток християнських загальнолюдських цінностей, творчих

здібностей та інтересів дітей, формування умінь і навичок, необхідних для навчання у школі. Дуже велика увага приділяється питанню хорошої співпраці та взаємодії з батьками .

Дитячий заклад працює в режимі п'ятиденного робочого тижня. Вихідні дні: субота, неділя, державні свята згідно чинного законодавства.

Навчальний рік у закладі починається 1 вересня і закінчується 31 травня наступного року. З 1 червня по 31 серпня проводиться оздоровлення дітей. Дошкільний навчальний заклад здійснює свою діяльність відповідно до річного плану, який складається на навчальний рік та період оздоровлення.

План роботи закладу схвалюється педагогічною радою закладу та затверджується керівником закладу. Навчально-виховний процес у дошкільному навчальному закладі здійснюється відповідно до державної програми «Малютко», «Дитина», «Українське дошкільня», «Впевнений старт». У закладі визначена угорська мова навчання.

Колектив Фанчиківського дошкільного навчального закладу №2 імені Святої Катерини нараховує 20 чоловік: 1 завідувач, 6 вихователів, 1 муз.керівник, 1 медична сестра, 4 помічники вихователів, інші 7—технічний персонал. Троє педагогів нашого дитсадку мають вищий рівень спеціаліста , а інші диплом бакалавра.

Першими вихователями були Весприймі Чілла Іванівна та Габор Катерина Людвиківна, яка теж вчилася в Закарпатському Угорському Інституті ім. Ракоці Ференца II. На даний час час вони продовжують свою педагогічну діяльність .

Педагогами закладу велика увага приділяється соціалізації малят, вихованню у них людяності, доброзичливого ставлення один до одного, взаємоповаги та взаємодопомоги за допомогою народної творчості, збереженням культурних традицій угорців Закарпаття. Традиційними в дошкільному закладі стали свята та розваги народознавчого спрямування : «Зустріч з Миколаєм», «Різдвяні колядки», Свято «Форшонг», «Пасхальні свята», «День Матері», «Сюреті Бал»,

Наш дошкільний навчальний заклад з 1-го квітня 2011р. брав участь у програмі Євросоюзу про збереження культури та народних традицій угорців(національної меншини) в різних країнах: Румунія- Сатумаре, Угорщина-Ніредьгаза, Україна- Фанчиково. Відбулась співпраця дитсадків по певній програмі. Завдяки цього проекту працівники і вихованці закладу дізнались більше про культуру та моральні цінності своїх предків, вихователі брали участь на конференціях у партнерів-дитсадків, де мінялися досвідом, розвивали і поглиблювали співробітництво у сфері збереження культурних традицій між регіонами Угорщини, Румунії та України в рамках навчальної системи.

В програмі музичну підтримку забезпечував угорський народний ансамбль «Жокош бондо» По здійсненню програми в останньому кварталі взяли участь на виставці, яка була організована в Румунії. На цій виставці діти показали все те, чого навчилися: ручні роботи,

а також народні танці пісні і традиційні кулінарні роботи. На цьому заході брали участь вихователі з трьох партнерських країн, а також діти з батьками. Завдяки програмі покращилось технічне обладнання дошкільного навчального закладу: збагатився одним комп'ютером, цифровим фотоапаратом, гітарою, скрипкою, 14 сопілками, 2 музикальними центрами, різним посудом, а також видана збірка казок «Казки Тиси», зібраних на територіях партнерів, з перекладом трьох мов.

План програми Європейського Союзу під назвою «Мережа збереження культурних традицій» :

- представлення в закладах навчальної діяльності,
- відвідування закладів таких осіб, які передають народні традиції,
- обговорення таких тем: навчання традицій в дитячих садках, вплив навчання на дітей, важливість поваги та достовірності традицій.

Завдяки цій програмі, діти, які ходять в дитячий садок, мали можливість вивчати народні танці та пісні, виховуючи в них повагу до народних традицій. В рамках програми планувалась видача збірки казок, де будуть надруковані румунські, угорські та українські народні казки. Зібрання народних казок видали на трьох мовах. Під кінець програми частина вихователів брала участь в конференції, де обговорили програму і підводили підсумки. По здійсненню програми, в останньому кварталі, була проведена виставка, яка була організована в Румунії. На цій виставці діти покажуть все те, чого навчилися: ручні роботи, а також народні танці пісні і традиційні кулінарні роботи. На цьому заході брали участь вихователі з трьох партнерських країн, а також діти з батьками.

Педагоги нашого закладу проводять різну і цікаву роботу з батьками. Проводять спортивно- оздоровчі дні, дні спорту , але хотілося б, щоб батьки деколи брали ініціативу щодо заходів у свої руки, тобто самі пропонували теми щодо днів проведених разом із дітьми.

3.1.Проведення анкетування з батьками Фанчіківського дошкільного навчального закладу

Актуальність теми дипломної роботи полягає в визначенні рівня педагогічної культури батьків в дошкільному навчальному закладі та методи і засоби її підвищення. Для того, щоб краще розібратись у поставленому завданні, мені потрібно провести дослідження з батьками Фанчіківського дошкільного закладу. Сама практична робота складається з декілька етапів.

В результаті опрацювання теоретичного матеріалу я знайшла декілька чудових анкет щодо визначення рівня педагогічної компетентності батьків. За допомогою однієї з таких анкет я зробила опитування батьків нашого дошкільного закладу. На мою думку, такий метод допомагає краще пізнати батьків та визначити рівень їх педагогічної компетенції. Після аналізу отриманих результатів педагог зможе створити оптимальну, сучасну модель взаємодії дошкільного закладу з родинами вихованців, яка б ґрунтувалася на повазі до особистості дитини, турботі про її всебічний розвиток та зможе вносити корективи в роботу, поповнювати її зміст і форми, шукати нові нетрадиційні форми взаємодії з батьками вихованців.

На початку спільної роботи з батьками я роздала їм роздруковані анкети(Додаток№1). Сама анкета складається із 15 запитань, на які потрібно відповісти і занотувати свої відповіді. Батьки погодились їх заповнити вдома та повернути мені. Не дивлячись на свою постійну зайнятість, деякі з батьків, більш конкретніше розпитували мене про мету мого анкетування та як її правильніше заповнити. Дехто був дуже здивований і навіть нічого не запитував. Я намагалась якомога більше розповісти про анкетування, щоб не виникало непорозумінь.

Через деякий час я відвідала садочок , щоб зібрати анкети для подальшої роботи з ними. Яким же було моє здивування, коли я побачила декілька зовсім незаповнених анкет. Поспілкувавшись із цими батьками більш ближче, я дізналася, що вони були трохи збентежені і не знали як краще відповісти на ці запитання. Вони боялися обмовок про те, що вони напишуть, які відповіді дадуть на запитання. Я ще раз розповіла їм про анкету, проте, що не потрібно записувати свої імена, а тільки дату заповнення. Пізніше ми разом обговорили запитання і батьки з задоволенням їх заповнили.

Для того, щоб визначити рівень педагогічної культури батьків я зробила аналіз проведеного анкетування. Кожне запитання я окремо опрацювала та охарактеризувала. Цікаві відповіді були та ще цікавішим був сам процес спільної роботи з батьками.

Взагалі для мене це дослідження було дуже багатим педагогічним досвідом . Таке проведення анкетування допомагає згуртувати всіх батьків, налагодити добрі, щирі стосунки між батьками та педагогами, батьки вже охочіше йдуть на контакт, цікавляться питаннями, що стосуються формування особистості малюка. Одним словом, в кінці проведеної роботи було багато позитиву. І це дуже радує.

3.2. Характеристика та аналіз анкети «Взаємодія сім'ї та дошкільного закладу щодо розвитку особистості дитини»

В результаті проведеного аналізу я отримала відповіді на багато запитань .Щоб раціональніше їх оцінити та охарактеризувати, я розробила таблиці для кожного запитання окремо. Так можна співставити відповіді батьків та краще видно яку думку вони мають. Деякі відповіді досить схожі , тобто більшість батьків схиляється до одної думки. Але є і такі , що зовсім неординарні по відношенню до інших.Розглянемо кожну таблицю окремо:

1. Зап.:	Як Ви думаєте, розв'язання яких завдань передбачає взаємодія сім'ї та навчального закладу?	Кількість відповідей
Відповіді:	1.Хороше взаємопорозуміння між двома сторонами дає хороший результат у вихованні нашої дитини	25
	2.Створюється сфера довіри та хороша атмосфера для дитини	15
	3.Дитина краще адаптується до садочку і в хороших умовах розвивається	10

Як бачимо у першій таблиці відповіді батьків досить збігаються. Більшість батьків вважає,що хороше взаємопорозуміння між двома сторонами дає хороший результат у вихованні їхньої дитини. Також вони теж думають , що для хорошої взаємодії сім'ї з дошкільним навчальним закладом потрібна довіра педагога та батьків ,що в свою чергу сприяє хорошій атмосфері для розвитку їхніх дітей.

2. Зап.:	Які форми взаємодії дошкільного закладу з батьками є найбільш ефективними?	Кількість відповідей
Відповіді:	1.Бесіда , розмова особисто з вихователем	20
	2.Батьківські збори	15
	3.День відкритих дверей	5
	4.Відвідування родини дитини	10

Удругому питанні більшість батьків схиляється до такої форми взаємодії дошкільного закладу з батьками, як особиста бесіда з вихователем. Напевно вона їм більше імпонує, бо в такій формі вони можуть більше дізнатися особисто про свою дитину та її розвиток . Хоча і батьківські збори, на мою думку , теж є дуже ефективними.

3.Зап.:	Чи відчуваєте Ви потребу в оволодінні педагогічними знаннями?	Кількість відповідей
Відповіді:	1.Так, відчуваю	20
	2. Наразі ні	15

Більшість батьків на це запитання дали конкретну відповідь Так або Ні. Деякі з них взагалі нічого не відповіли. Це може означати, що вони не є досить педагогічно компетентними і що яким важливим для сім'ї є процес самонавчання та самовдосконалення.

4.Зап.:	Чи задоволені Ви організацією і змістом батьківських зборів?	Кількість відповідей
Відповіді:	1.Так , задоволені	25
	2.Ні , не задоволені	10
	3.Не дуже задоволені	15

Більшість батьків, як бачимо по результатам відповідей, задоволені організацією та змістом батьківських зборів. Але поспілкувавшись з батьками більш ближче, я зрозуміла , що вони хотіли б більш конкретніше дізнаватись про роботу дошкільного закладу, хотіли б сприяти та допомогти нам заради кращих умов виховання та розвитку їхніх дітей. Це мене дуже порадувало, адже якщо батьки теж зацікавлені в покращенні роботи дошкільного закладу , то взаємопорозуміння та хороша співпраця забезпечені.

5.Зап.:	Що Ви дізнались нового завдяки батьківським зборам?	Кількість відповідей
Відповіді:	1.Дізналися про організацію робочого дня дитини та її виховання	15
	2.Навчальні проблеми дошкільного закладу	15
	3.Більше дізнаюся про свою дитину	15
	4.Діяльність дитсадку	5

Як бачимо в таблиці на це запитання батьки дали різні відповіді. Для когось важливішим питанням є організація робочого дня дитини та її виховання. Хтось більше цікавиться навчальними проблемами дошкільного закладу, а інші батьки хочуть більше дізнатися про свою дитину. І тільки дуже мала кількість батьків хотіли дізнатись про діяльність дитячого садочку, що не дуже позитивно відбивається на стосунках між дитсадком і батьками. Як бачимо, в організаційних питаннях батьки не досить поінформовані. Це означає, що педагогам ще є над чим працювати для покращення обізнаності батьків в цих питаннях. в майбутньому я обов'язково старатимусь застосовувати всі методи наочно- інформаційної роботи з батьками, щоб батьки мали доступ до всієї інформації що стосується роботи дитячого садочку та результати проведеної роботи з дітьми.

6.Зап.:	Що, на Вашу думку, є перешкодою для повноцінного виховання дітей батьками?	Кількість відповідей
Відповіді:	1.Бракує часу для дитини	35
	2.Невміння слухати	5

	3.Зайнятість батьків роботою	10
--	------------------------------	----

Це було одним із найцікавіших для мене в анкеті запитань. Майже одногосно батьки відповіли, що у них бракує часу для своїх дітей через зайнятість роботою. Це теж говорить нам про те, що батьки не розуміють яким важливим у вихованні їхніх дітей є знаходження цього часу або вміння приділити час своїй дитині. Через невміння слухати своїх дітей батьки не знають чим зацікавлена їх дитина, що б вона хотіла зробити разом з ними. Саме в таких випадках педагогам потрібно застосовувати всі методи педагогічного впливу на батьків з метою підвищення їх педагогічного рівня та культури. Адже починаючи з дитячого садочку ми виховуємо особистість в дітях, спрямовуємо їх на правильний життєвий шлях та у всьому намагаємось їм допомагати заради кращого майбутнього.

7.Зап.:	<i>Які методи виховного впливу Ви застосовуєте у практиці виховання дітей?</i>	<i>Кількість відповідей</i>
Відповіді:	1.Заохочення, бесіда	20
	2.Спілкування з дитиною та пояснення	15
	3.Підвищення голосу, заборона на щось	10
	4.Заборона на ігри	5

Більшість батьків відповіли, що першим методом виховного впливу, який вони застосовують це є бесіда, розмова та спілкування зі своєю дитиною. Це є дуже добре, адже безпосередня бесіда з дитиною дає найкращий результат у вихованні. Інколи дуже впливовим методом є заборона на щось, наприклад на якісь ігри чи на покупку іграшки, яку дитина просить купити. Важливо також, щоб батьки це також знали і розуміли та не дозволяли дітям керувати собою. Бо наслідки можуть бути плачевними, якщо не звертати увагу на такі важливі моменти у вихованні дітей.

8.Зап.:	<i>Які проблеми сприяють виникненню непорозумінь між батьками та дітьми?</i>	<i>Кількість відповідей</i>
Відповіді:	1.Зайнятість батьків іншими проблемами	25
	2.Неслухняність дітей	10
	3.Батьки не завжди поважають та не підтримують інтереси дітей	8
	4.Наразі таких проблем в нас ще не виникало	2
	5.Складні життєві обставини	5

На запитання сприяють виникненню непорозумінь між батьками та дітьми, більшість батьків чесно зізналися, що життєві проблеми їх настільки захоплюють, що на дітей зовсім не залишається часу. І це вони помічають тільки тоді, коли діти не слухаються,

ведуть себе погано, вередують. Напевно в цей важкий час багато батьків мають такі проблеми з дітьми. Але ж не потрібно забувати те, що ми ніколи не повернемо минуле та той втрачений час, який ми можемо приділити своїм дітям.

<i>9.Зап.:</i>	<i>Що, на Вашу думку, спонукає педагога до непорозумінь з вихованцями?</i>	<i>Кількість відповідей</i>
Відповіді:	1.Можливо, невміння співпрацювати	10
	2.Неслухняність дітей та некоректне ставлення педагога	5
	3.Неможливість приділити достатню кількість уваги «проблемам» кожної дитини (через переповнені групи)	35

Це питання є дуже актуальним у нашому садочку, бо і у нас також переповнені групи. Те що є дуже багато діток завжди радує. Тільки у таких групах вихователь, на превеликий жаль, не в змозі приділити достатню кількість уваги кожній дитині. Тому і в цьому випадку є важливою співпраця батьків з вихователем, бо через свій педагогічний досвід вихователь передасть батькам інформацію про те, над чим їм вдома потрібно більше попрацювати або просто приділити увагу.

<i>10.Зап.:</i>	<i>Наскільки важливим для Вас є виховання дітей?</i>	<i>Кількість відповідей</i>
Відповіді:	1.Воно є надзвичайно важливим, першочерговим у моєму житті	25
	2. Дуже важливим	15
	3.Важливе	10

На це запитання батьки майже одногосно дали відповідь, що виховання дітей для них є на першому місці. Майже для всіх воно є дуже важливим та потрібним. Можливо не всі батьки усвідомлюють значення цього питання через недостатню педагогічну освіченість, але підсвідомо для всіх виховання дітей є дуже важливим. Саме тому педагогам потрібно розвивати педагогічний рівень батьків різними методами, збагачувати знання батьків про важливість виховання їхніх дітей.

<i>11.Зап.:</i>	<i>Чи займаєтесь ви самоосвітою й самовихованням?</i>	<i>Кількість відповідей</i>
Відповіді:	1.Так, постійно	15
	2.Ні	5
	3.Так, батькам необхідно постійно самовдосконалюватись	15

Як бачимо в таблиці, не всі батьки дали відповідь на це запитання. Хтось просто залишив пустим рядочок для заповнення. Але всеж таки більшість батьків пише, що вони

займаються самоосвітою. А деякі пишуть, що батькам просто необхідно самовдосконалюватись та постійно самонавчатись. Це дуже допомагає їм розширювати свій кругозір у вихованні та підвищує рівень педагогічної культури. Я дуже задоволена, що серед батьків є і такі батьки. З ними дуже легко співпрацювати та спілкуватися. Завдячуючи їм ми маємо більший стимул для педагогічної роботи та особистого розвитку. Я щиро вдячна таким батькам.

12.Зап.:	<i>Чи цікавитесь ви позитивним досвідом виховання в інших родинах, та чи намагаєтесь застосовувати його у своїй сім'ї?</i>	<i>Кількість відповідей</i>
Відповіді:	1.Так цікавлюсь, а деколи навіть застосовую на практиці	15
	2.Ніколи не гребую перейняти позитивний досвід	5
	3.Не дуже.	5
	4.Ні	10
	5.Ні в якому разі не застосовую	5

На це запитання теж не всі батьки дали відповідь. Хтось з батьків цікавиться вихованням в інших родинах, але не застосовують у своїй практиці виховання. Хтось із задоволенням не гребує перейняти позитивний досвід від інших сімей. А хтось навіть не хоче про це нічого чути, бо вважає свій стиль виховання найкращим. Напевно такі батьки через деякий час шкодують про те, що не хотіли хочаб трошки змінити свою думку до виховання, але вже буде пізно. І в цьому випадку педагогам треба донести більше інформації до відомих батьків, щоб вони завжди мали вибір. Чим більше людина дізнається, тим правильніший зробить вибір у своєму житті та не буде помилятися. Хоча, як кажуть «вчимося на своїх помилках». Тільки у випадку з дітьми ми не маємо права на помилки. Якнайбільше ми повинні співпрацювати з батьками разом заради майбутнього, заради наших дітей.

13.Зап.:	<i>Які методи покарання ви застосовуєте в своїй родині (за що і як караєте)?</i>	<i>Кількість відповідей</i>
Відповіді:	1.Обмеження в перегляді улюблених мультфільмів	20
	2.Ставимо в куток	5
	3.Не застосовую жодного методу покарання, намагаюся домовитись на початку виникнення конфлікту	2
	4.Ні в якому разі не допускаємо тілесних покарань	8
	5.За неслухняність можу відмовити дитині в купівлі чогось	15

Для мене було дуже цікаво розглянути які ж відповіді дали батьки на це запитання. Більшість батьків забороняють перегляд мультфільмів, що для дітей є важким покаранням, бо вони дуже люблять це робити. Інші батьки пам'ятають, як ще їх виховували та наказували батьки, і ставлять дитину в куток. Хтось наголосив, що ні в якому разі не використовує тілесних покарань, а хтось не застосовує жодного методу покарання, намагається домовитись на початку виникнення конфлікту. А ще батьки можуть не купити дитині улюблену іграшку, що теж є методом покарання. Дуже цікавими для мене були відповіді на це запитання, хто які методи покарання використовує.

<i>14.Зап.:</i>	<i>Які родинні традиції має ваша сім'я, які свята проводите разом?</i>	<i>Кількість відповідей</i>
Відповіді:	1.Дні народження	5
	2.Традиційні виїзди на природу	5
	3. Релігійні свята	5
	4.Всі свята стараємось проводити у родинному колі	35

Майже всі батьки написали про те, що всі свята стараються проводити у родинному колі, Як релігійні, так і дні народження та виїзди на природу.

На основі проведеного аналізу мені стало зрозуміло, що педагогічний рівень батьків нашого дитсадку знаходиться на середньому рівні. Це дає стимул для того, що в майбутньому обов'язково потрібно вдосконалювати роботу з батьками – це у разі необхідності вносити зміни, які збагачують зміст і форми роботи, покращують різні її показники, роблять більш доцільною, сучасною, гнучкою, бо саме партнерство з батьками сприяє досягненню позитивних результатів педагогічного процесу та різнобічному, гармонійному розвитку дошкільнят. Основна мета роботи дошкільних закладів – допомогти вихователю у формуванні насправді єдиного і повноцінного соціального середовища для щасливого життя і правильного виховання кожної дитини. Існують хороші інформаційні матеріали для батьків представлені у додатку номер два.(Додаток№2)Вони допомагають вихователю озброювати батьків знаннями для покращення їх педагогічного рівня.

При цьому під повноцінним соціальним середовищем слід розуміти не тільки зовнішні, організаційні умови (єдиний режим життя, харчування, єдині правила поведінки вдома й у дитячому садку), а й єдині норми та стиль спілкування дорослих з дитиною, гуманне ставлення до малюка, повага до його потреб у спілкуванні з дорослими і товаришами, в цікавих іграх і спостереженнях, предметно-практичній діяльності, а також у схваленні, позитивній оцінці батьками і вихователями своєї особистості в цілому і конкретних вчинків або дій.

У майбутньому дуже пригодиться декілька порад, що коротко описані у формі правил(Додаток№3) та памятка для батьків (Додатки№4,№5). Ця наочні матеріали також допомагають у підвищенні педагогічного рівня та краще зрозуміти батькам важливість педагогічних знань.

Анкетування також показало мені, що більшість батьків мали одну думку, багато чого дізнались нового для себе і це їм дуже сподобалось. В результаті спільної роботи батьки більш уважніше почали звертати увагу на поведінку своїх дітей, почали цікавитись позитивним досвідом виховання в інших родинах. Вони навчились виявляти й оцінювати позитивні риси характеру дітей, що допомагає їм уміло організувати перевиховання.

Я думаю, що ми досягли хорошого результату у нашій спільній роботі.

Висновки

Проаналізувавши думку провідних вчених та результати проведеного дослідження з батьками дошкільного закладу я прийшла до висновку, що батьки повинні перестати бути сторонніми спостерігачами, експертами, а стати активними учасниками педагогічного процесу, адже у нас спільна мета – це благополуччя наших дітей.

Проведення анкетування підтвердило мою думку про те, що співпраця батьків та педагога є нероздільною частиною у повноцінному вихованні дітей. Надаючи допомогу батькам у розв'язанні різноманітних проблем сімейного виховання, педагог, у першу чергу, працює над підвищенням їх педагогічної культури. Також в результаті проведеної роботи я досягла мети, що була поставлена на початку роботи. В результаті спільної роботи батьки більш уважніше почали звертати увагу на поведінку своїх дітей, почали цікавитись позитивним досвідом виховання в інших родинах. Вони навчилися виявляти й оцінювати позитивні риси характеру дітей, що допомагає їм уміло організовувати перевиховання.

Ще я помітила, що рівень психолого - педагогічних знань і вмінь основної маси батьків був невисоким. З огляду на це, я поставили собі за мету, створювати в майбутній роботі такі взаємовідносини, де б батьки були рівноправні партнери в навчально-виховному процесі, невід'ємна органічна частина нашого колективу. Обов'язково озброюватиму їх системою знань і вмінь необхідних для організації сімейного виховання дітей.

Узагальнюючи наведені визначення, можна констатувати, що педагогічна культура батьків — це такий рівень педагогічної підготовки батьків, який дає їм змогу перетворити сімейне виховання на цілеспрямований, успішний процес, що повноцінно вирішує завдання розвитку і виховання дитини. Педагогічна культура батьків може бути представлена як комплекс знань, емоційних проявів і вмінь психолого-педагогічного характеру, які забезпечують їхню діяльність з виховання та розвитку дитини. Під знаннями у цьому разі розуміють ті, що стосуються, по-перше, вікових та індивідуальних особливостей дитини, закономірностей та етапів її психічного і фізичного розвитку, потреб, інтересів і ціннісних орієнтацій; по-друге, способів оптимальної організації життя дитини у сім'ї та поза нею, мети, засобів, методів сімейного виховання, розуміння цінностей сімейного життя і сімейного виховання; по-третє, досягнень у галузі педагогіки, психології, фізіології, гігієни; по-четверте, знання своїх прав та обов'язків, а також прав та обов'язків дитини. Важливу складову педагогічної культури батьків становить рефлексія — уміння аналізувати власні дії, вчинки і стани; оцінювати необхідність та ефективність запроваджених методів і прийомів виховання, причини успіхів і невдач, утруднень, що виникають у процесі сімейного виховання; здатність дивитися на себе очима своєї дитини.

Таким чином, нам педагогам, необхідно створити стимулююче середовище для розгортання спеціальної роботи щодо виховання батьків: витримувати інтелектуальний рівень навчання-підготовки (відправним моментом у його визначенні має бути діагностика сформованості педагогічної культури батьків у створенні навчальних груп відповідно до цього рівня підготовленості), налагоджувати гуманні та довірливі стосунки з батьками і застосовувати активні форми роботи, які дозволять їм бути експертами своєї виховної діяльності. Ці умови реалізуються шляхом конструювання окремих занять-тренінгів для батьків, їх організаційно-методичним забезпеченням, яке враховує особливості проходження навчання і виховання дорослих.

Порівняння вихідних рівнів і одержаних результатів по закінченні спеціальної підготовки і виховання батьків, а також контроль на проміжних етапах цього процесу дозволить об'єктивно оцінювати результативність і цілеспрямованість функціонування продуманої педагогічної системи виховання батьків.

Rezümé

Elemmezve a vezető tudósok gondolatait és az óvodában, a szülőkkel elvégzett felmérések eredményeit, arra a következtetésre jutottam, hogy a szülők nem szemlélhetik kívülállóként a pedagógusok munkáját, hanem aktívan részt kell vegyenek a nevelési folyamatban, elvégre közös a célunk—a gyermekeink jóléte.

Észrevettem még, hogy a szülők többségénél a pszicho-pedagógiai ismeretek szintje nem túl magas. Éppen ezért, célként tűztem ki magamnak, hogy a jövőben a munkám során olyan kapcsolatot építsek ki a szülőkkel, ahol ők is egyenrangú partnerei az oktatási, nevelési folyamatnak, szerves részei a kollektívánknak. Feltétlenül igyekszem majd felfegyverezni őket egy a családban való neveléshez szükséges tudás rendszerrel. A kérdőívek kitöltése során csak megerősödött az a véleményem, hogy a szülők és a pedagógus együttműködése elválaszthatatlan része a gyerekek teljes értékű nevelésének. Általánosítva a fent említett meghatározásokat, konstatálhatjuk, hogy a szülők nevelési kultúrája—ez a szülők nevelési felkészültségének egy olyan szintje, amely lehetővé teszi számukra, hogy a családi nevelés egy céltudatos, eredményes folyamattá váljon, amely teljes körű megoldást biztosít a gyermek fejlesztésében és nevelésében. A szülők nevelési kultúrája bemutatható, az érzelmi megnyilvánulások és pszicho-pedagógiai jellegű tudás összetett ismerete, amely biztosítja az ő tevékenységüket a gyermekük nevelése, fejlesztése során. Tudás alatt itt elsősorban azt értjük, ami a gyermek életkori és egyéni sajátosságaira, a pszichikai és fizikai fejlődésének szakaszaira és törvényszerűségére, igényeire, érdeklődésére, értékorientációjára vonatkozik; másod sorban a gyermek családban és azon kívüli életének optimális szervezési módjait, célját, eszközeit, családi nevelés módszereit, a családi értékek, családi nevelés értését értjük; harmadsorban a pedagógia, pszichológia, fiziológia, higiénia területén elért eredményekre gondolunk; továbbá a jogaink és kötelességeink és a gyermek jogainak és kötelességeinek ismeretére gondolunk. Fontos összetevője a szülők neveléskultúrájának a reflektáció—tudjuk elemezni saját cselekedeteinket, tevékenységeinket, állapotunkat; értékelnünk szükségességét és hatékonyságát az alkalmazott nevelési módszereknek, technikáknak, értsük a sikerek vagy kudarcok, nehézségek okát, melyek felmerülnek a családi nevelés folyamatában; az a képesség, hogy lássuk magunkat a gyermekünk szemével.

Ezért aztán, nekünk pedagógusoknak, szükséges kialakítanunk a szülők nevelése szempontjából egy stimuláló környezetet: tartani az intellektuális szintet az oktató-képzésben (fontos szerepe van az oktatói csoportok kialakításánál a szülők neveléskultúrájának felmérésének, meghatározásának), humánus, bizalmi viszonyt építeni ki a szülőkkel és aktívan bevonni őket a munkába, melynek során lemérhetik nevelésük eredményességét. Ezek a körülmények olyan, a szülők számára szervezett tréning-foglalkozások által jöhetnek létre, amelyek kifejezetten felnőttek tanítására, nevelésére irányulnak.

A kiindulási szintek és a felnőtt képzés során, illetve után végzett eredmények összehasonlítása segít az elgondolt pedagógiai rendszer hatékonyságának, célszerűségének megállapításában.

Список використаної літератури:

1. Закон України «Про дошкільну освіту» м. Київ, 11 липня 2001 р. № 2628-III із змінами і доповненнями.
2. Програма формування педагогічної культури батьків. За редакцією Постоного В.Г. – К., 2003.
3. Малятко: Програма виховання дітей дошкільного віку: К.: 1999.
4. Сім'я і дитячий садок: умови, шляхи та засоби гуманізації взаємин. Методичні матеріали на допомогу керівникам дошкільних закладів. Упорядник О.Кононко.
5. Артемова Л.В. Історія педагогіки Україна: Підручник. К.: Либідь, 2006.
6. Алексеєнко Т. Про нові підходи до сімейного виховання //Т.Алексеєнко // Шлях освіти. – 1997. – № 2.
7. Бадмаев С. А. Психологическая коррекция отклоняющегося поведения школьников / С. А. Бадмаев. — М. : Магистр, 1997.
8. Вершловский С. Г. Проблемы гуманизации школьного образования С. Г. Вершловский // Гуманизация образования: Теория. Практика. — СПб., 1994
9. Гончаренко С. Український педагогічний словник.-К.: Либідь, 1997.
10. Гурнік Л.В.Організація роботи з батьками дітей дошкільного віку. \НПД.--2003.-№3
11. Долинна О. Батьки в дошкільному закладі: споживачі та гості чи партнери- однодумці? // О.Долинна, О.Низковська // Дошкільне виховання. – 2007. – № 1
12. Дем'янюк Г.Д., Ситник Г.І.Організація роботи з батьками.Рівне-1997
13. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія /Уклад.: Любар О.О.; за ред. Кременя В.Г.-К.: Знання, 2005.
14. Козак Н. Робота з батьками: нові підходи /Дошкільне виховання - 2000. №7/с.5
15. Козлова С.А., Куликова Т.А. Дошкільна педагогіка: Навчальний посібник для студентів середовищ. Пед. навч. закладів. - 4-е вид.: - М.: Видавничий центр «Академія», 2002.
16. Котирло В. Ладивір С. Дитячий садок і сім'я. - К., 1984.
17. Косарева О. Партнерська взаємодія з дитиною // Палітра педагога. – 2005- № 3 .
18. Кононко Л.О. Методичні аспекти реалізації базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Л.О. Кононко. – Світич, 2009.

19. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навч.-метод. посібник. Вид. 3-е, доп.-К.: Центр учбової літератури, 2008.
20. Макаренко А.С. О воспитании. - М.: Политиздат, 1990.
21. Макаренко А.С. Педагогические сочинения в 8 т. - М.: Педагогика, 1984.
22. Назаренко А. Сім'я і дошкільний заклад / А. Назаренко // Дошкільне виховання – 1995.
23. Недвицкая М. Н. Теория и практика организации педагогического взаимодействия школы и семьи / М. Н. Недвицкая.- М. : УЦ Перспектива, 2011.
24. Панько Е. А. Психологія особистості та діяльності педагога дошкільної освіти: Моногр.- Мн.:БДПУ,2005.
25. Поніманська Т.І. Дошкільна Педагогіка.-К.: Академвидав, 2008.
26. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка.-К.: ІЗМН, 1997.
27. Сухомлинський В. Батьківська педагогіка. К., 1978.
28. Сапронова М. Культура поведінки – категорія моральна // Дошкільне виховання. - 2003.– N 10.
29. Спичак М. Курс на співпрацю з батьками / М.Спичак // Дошкільне виховання. – 2007. – № 3.
30. Сухарева Л. С. Піклуємось разом. Робота з батьками дошкільників // Сухарева Л.С. – Х.: Основа: Тріада, 2008.
31. Свирська Л. Взаємодія дорослих із дітьми раннього віку // Л.Свирська, Н.Петрова – К., 2004.
32. Тищенко С. Психологія виховного впливу сім'ї на дитину - К., 1982.
33. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посібник. Вид. 2-ге, доп.-К.: Академвидав, 2006.
34. Форми і методи педагогічної активізації батьків. За редакцією Царик Л. П. – К., 2012.
35. Щербакова С. Н. Формирование психолого-педагогической культуры родителей : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Светлана Николаевна Щербакова. - М., 1998.